

Kırık Kalpler Kavanozu • Jean-François Chabas

Türkçesi: Azade Aslan • ON8 • Roman • 148 sayfa • Önerilen sınıflar: Lise SAĞLIK ve SPOR • HAK ve ÖZGÜRLÜKLER • ZAMAN ve MEKÂN • DUYGULAR psikoloji • aile içi şiddet • anne-kız • irade • klinik tedavi • kadercilik • ırkçılık • kardeş sevgisi • Nazi Almanyası • bağımlılık • boks

Fransız gençlik edebiyatının güçlü kalemi **Jean-François Chabas**, Türkçe'deki ilk romanında sorunlu bir ailede büyüyen iki kız kardeşin hikâyesini anlatıyor. Çekirdek aile özelinde, evdekilere şiddet uygulayan ırkçı bir baba ve kaçıışi alkolde arayan bağımlı bir anne figürleriyle toplumsal sorunlara odaklanıyor. Kadercilik kavramını tartışmaya açan roman, şiddet sarmalının yıkılabilir olduğunu, insanın geleceğini kendinin inşa edebildiğini hatırlatıyor. İnsan psikolojinin derinlerine inen kitap, kardeş sevgisinin iyileştirici gücüne işaret ediyor.

Jewel'in hayatı, okuldaki arkadaşlarından çok farklıdır. Sosyal hayatta saygın biri olarak tanınan babası aslında şiddet yanlısıdır; annesi ise eşinin uyguladığı şiddet nedeniyle sık sık akıl hastanesindedir. Jewel, kardeşi Esther ile küçük bir dünya kurmuştur. Büyüdükçe ebeveynlerini, içinde bulunduğu koşulları sorgulamaktadır. Bildiği tek şey vardır; annesi gibi mağdur olmayacaktır. Kendisini sadece boks yaparken ve kardeşiyle vakit geçirirken iyi hisseder. Bir gün babasının küçük kardeşine ilk kez el kaldırması, yeni hayatlarının başlangıcı için itici güç olacaktır...

TARTIŞMA KONULARI...

- 1- Roman başlarken eşi hastaneye yatmış bir adamın, dua etmesini istediği çocuğuna "küçük pislik" demesi nasıl açıklanır? Kitabın başındaki bu küçük sahne, babayla ilgili ne tür ipuçları veriyor?
- 2- Anne Grace'in klinikteki ilk sabahı okura neler hissettiriyor? Neden tutukevine girenler ya da buradaki gibi bir kliniğe yatırılanlar orada fazla kalmayacaklarını söyler? Bu tür ortamlar sizce ilk anlarda insanda nasıl bir psikoloji yaratır?
- 3- Jewel'in evinde şiddet olarak adlandırılacak neler yaşanıyor? Yedi yaşında bir çocuğun çeşitli kaygıları gözeterek ve ince hesap yaparak, babasının içkisinin dozunu ayarlamaya çalışması aile etiğine ne kadar uygun?
- 4- Bir gece kötü rüya gördüğünde Jewel'i, o çok korktuğu babasının yatağına sığınmaya iten ne? Jewel'in aşağılanmaya, dayak yemeye alıştığı düşünülebilir mi?
- 5- Grace'in ailesinin geçmişine, anne babasına bakıldığında William'la evliliği ve bu evliliği sürdürmesi nasıl açıklanır? Evlendiğinde gerçek yüzünü fark ettiği bu adamdan neden iki çocuk sahibi olmuştur?
- 6- Klinik tedavi Grace'in sorunlarını çözmesine ne kadar yardımcı olabilir? Süregelen koşullarda bu tedavi sayesinde yaşamı nasıl normale dönebilir?
- 7- Sekiz yıl sonrasını anlatan ikinci bölümün başında, babanın tavrında değişiklik olmadığını görünce okur geçen yıllar için neler hayal ediyor? Sizce bir insan ailesine karşı neden William kadar gaddar, acımasız, nefret dolu olur?
- 8- Grace'in, sorunlarının ana kaynağını kimselere söylememesinin hatta polise gitmemesinin nedeni yaşadıklarından utanması mı, değişimin zor gelmesi mi yoksa içten içe kadercilik bir yaklaşımı benimsemiş olması mı? Nedenlerinizle birlikte açıklayın.
- 9- Çocuklarının velayetini almasından korktuğu için William'a katlandığını söyleyen Grace'in, sıklıkla intihar girişiminde bulunması bu kaygıyla çelişmiyor mu; ölürse kızları babalarının elinde hepten korumasız kalmayacak mı? Grace'in kızlarıyla ilişkisi, anne-kız içtenliğine ne kadar uygun?

- 10- Boksör Joe'nun karşı karşıya kaldığı gibi neden daha çok siyahlar ırkçılığın kurbanı oluyorlar; neden ırkçılar daha çok beyazlardan çıkıyor? Grace'in boks yapması ve Joe ile sert bir iletişim içinde olmasının altında yatan ne?
- 11- Grace'in sıklıkla yattığı klinikte hastaların tedavi süreci için görüşleriniz ne? Ortam ve yaklaşımlar sizce yeterince etkili mi; izleniminiz ne?
- 12- Jewel ve Esther arasındakine sıradan bir kardeşlik ilişkisi denilebilir mi? Grace ve Ron arasındaki ilişki ne kadar kardeşçe?
- 13- Anne babalara hürmeti kutsal gören bir toplumun bireyi olarak, yolda babasını görmezden gelen Jewel'in davranışına ne diyorsunuz? Yerinde olsanız, yıllar sonra babanıza rastladığınızda sizin tavrınız ne olurdu?
- 14- Sizce Jewel, babası, Esther'e vurduğunda yaptığı gibi, karakola gitme cesaretini daha önce göstermiş olsa yaşamlarında neler değişirdi?

YARATICI ETKİNLİKLER...

Çalışmaların çoğu online / çevrimiçi ortamda, ekran başında da gerçekleştirilebilir.

- **Araştırma:** Sınıfça ırkçılık araştırılsın; tarihi, türleri, yaygınlığı, yol açtığı toplumsal ve siyasal olaylar, sosyolojik ve psikolojik temelleriyle ırkçılık eğilimi gösterenlerin ortak nitelikleri derinlemesine incelensin. Bulgular tartışılarak paylaşılsın. Konuyla ilgili mesajlar sloganlaştırılsın.
- **Sosyal sorumluluk projesi:** Araştırma etkinliğinde varılan bilgiler ışığında, gruplar halinde çalışılarak, ırkçılıkla ve ırkçı yaklaşımlarla mücadele için kısa ve uzun vadeli çözümler içeren projeler üretilsin. Bu eğilimin günlük yaşamdaki küçük örnekleri, bu tarzın davranış ve düşünme tarzlarına ait alt metinler teşhir edilsin. Bu eğilimin yakın çevrede bile nasıl sinsice kök salabileceği fark edilsin. Çalışmalar okul genelinde paylaşılarak farkındalık yaratılsın.
- **Afiş:** Öğrenciler 3 kişilik gruplara ayrılınsın. Her grup "bağımlılık" temasını, resim, fotoğraf, şiir, slogan, grafik, şekil, desen, obje, farklı içeriklerle işleyen bir afiş çalışması yapsın. Afişler, karton, fon kâğıdı, tahta gibi malzemelerle ya da tamamen dijital uygulamalarla da hazırlanabilir. Temaların mecazi ya da sembolik anlatımlarla, yaratıcı yöntem ve malzemelerle sıradışı biçimde işlendiği afişler okulun ortak alanlarında sergilensin.
- **Sunum:** Öğrenciler gruplara ayrılınsın. Her grup, aile içi şiddetin nedenlerini, etkenlerini ve önleme yöntemlerini kendi arasında çalışsın. Grupların sözcüleri ulaştıkları sonuçları aktaran sunumlarını yaptıktan sonra grupların ortak görüş ve önerileriyle bir bildiri hazırlansın. Bildiri, sosyal medya ortamlarında paylaşılsın; konuyla ilgili STK'lara gönderilsin.
- **Film:** Kardeşlik temasının yerli ve yabancı filmlerde nasıl işlendiğini sınıfça inceleyin. Bu filmlerden örnek sahneleri izleyerek, Jewel ve Esther arasındaki ilişkiyle karşılaştırın. Kardeşlik bağı ne zaman kurtarıcı, sağaltıcı, güçlendirici, ne zaman engelleyici, yıkıcı olabilir; filmler üzerinden irdeleyin.
- **Canlandırma:** Grace ve psikolog rolü oynayacak gönüllü öğrencilerle psikoloji seansları gerçekleştirin. Her seans sonrasında Grace'i konuşmaya, düşünmeye ve harekete itmek üzere kullanılan yöntemler tartışılsın. Yanlış yaklaşımlar değiştirilerek seans yenilensin. Psikodrama yoluyla sürecin her iki taraf için ne kadar zor ve tehlikeli olduğu, sözcük ya da mimiklerin bile büyük önem taşıdığı anlaşılınsın.
- **Münazara:** Jüri olarak belirlenen öğrencilerin dışında kalanlar iki gruba ayrılınsın. Gruplar karşılıklı olarak, "İşveren olsam, yaşamının bir bölümünde psikolojik sorunları nedeniyle klinik tedavi gören birini işe almam," ve "İşveren olsam, yaşamının bir bölümünde psikolojik sorunları nedeniyle klinik tedavi gören birini işe almakta sakınca görmem," görüşlerini savunsunlar. Bakalım hangi taraf daha ikna edici olacak?
- **Yazma:** Herkes, "Çamurda yüzüp menekşelerin kokusunu alamazsın," sözüyle başlayan ya da biten bir kısa öykü ya da deneme yazsın. Yazılar paylaşılırken her öğrenci, her birine 1-5 arası bir puan versin. En yüksek puanları toplayan 3 yazı sosyal medya ortamında paylaşılsın. Okul yayınında yayımlansın.